

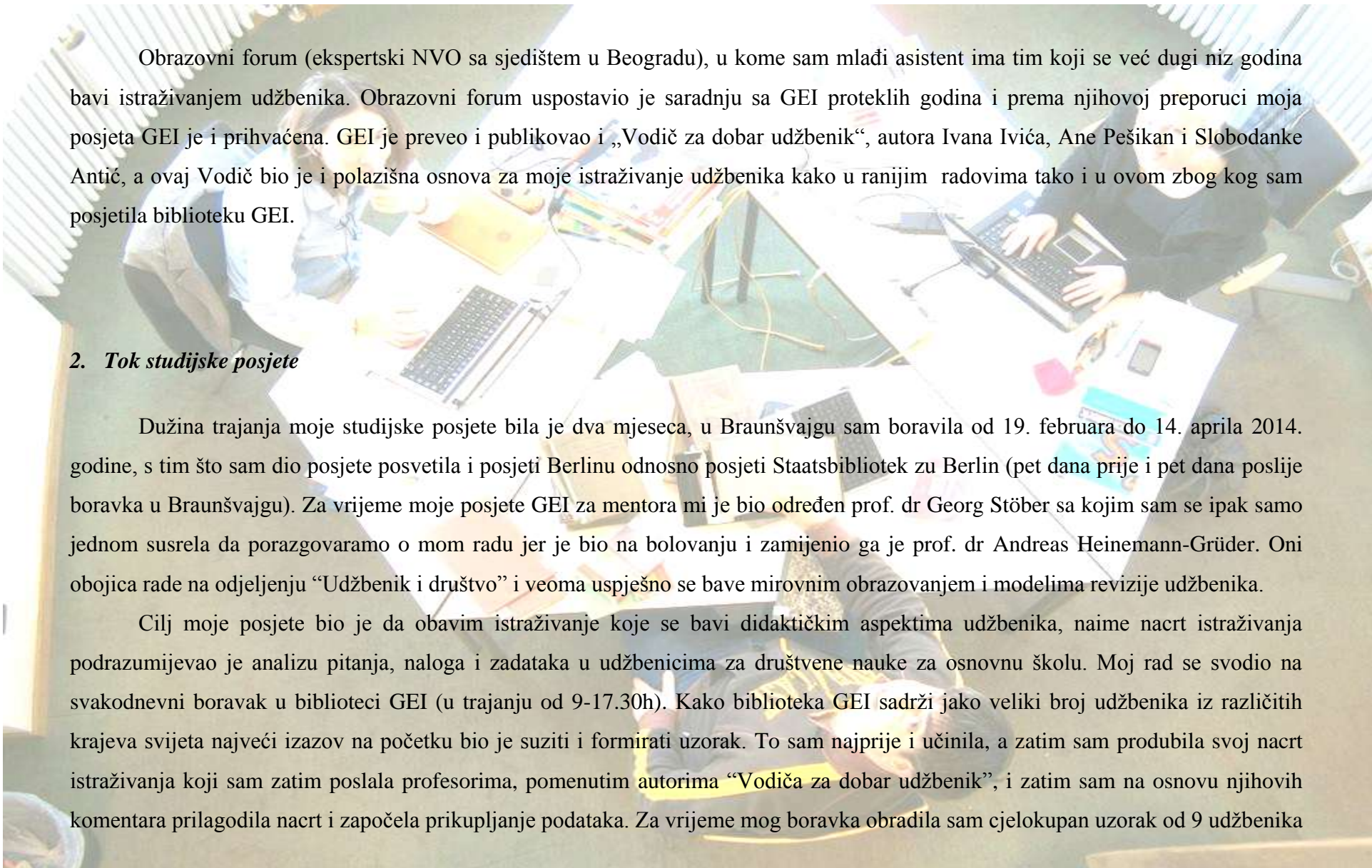
Studijska posjeta Georg Eckert internacionalnom institutu za istraživanje udžbenika (GEI) u Braunšvajgu, Njemačka

-Izveštaj Jelene Joksimović, stipendiste Fondacije Borislav Lorenc za 2013/14. godinu-

Ovaj izvještaj sadrži kratak opis institucije u kojoj sam provela svoju studijsku posjetu, opis mojih aktivnosti u toku boravka u GEI i konačno kratak rezime onoga što smatram dosadašnjim rezultatima ove posjete. Vjerujem da Fondacija Borislav Lorenc sprovodi dobar koncept pružanja podrške akademcima kako bi uspjeli da uspostavimo saradnju i razvijajmo svoj naučno-istraživački rad zajedno sa kolegama u svijetu i tako se razvijamo i lično i profesionalno. Stoga želim da izrazim moju zahvalnost na pruženoj prilici da budem stipendista ove Fondacije.

1. Opis institucije u kojoj je obavljena studijska posjeta

Georg Ekart (Georg Eckert) institut je dio Lajbnic (Leibnic) naučne asocijacije i najveća je institucija koja se bavi istraživanjima udžbenika u Evropi. U ovom institutu se sprovode multidisciplinarna i na mijenjanje prakse orjentisana istraživanja udžbenika i drugih obrazovnih medija iz svih krajeva svijeta. Institut pruža i savjetodavne usluge nacionalnim i internacionalnim donosiocima politika u obrazovanju, praktičarima i organizacijama, i djeluje kao koordinator i medijator u internacionalnim pitanjima i projektima o udžbenicima. Zbog svega ovoga Institut postaje referentni centar za izvrsnost u ovom polju. Glavna interesna tačka istraživačima iz cijelog svijeta u GEI je bogata biblioteka čija se kolekcija udžbenika istorije, društvenih nauka i geografije ne može uporediti ni sa jednom drugom u svijetu. (Izvor sajt GEI: <http://www.gei.de/en/the-institute.html>)

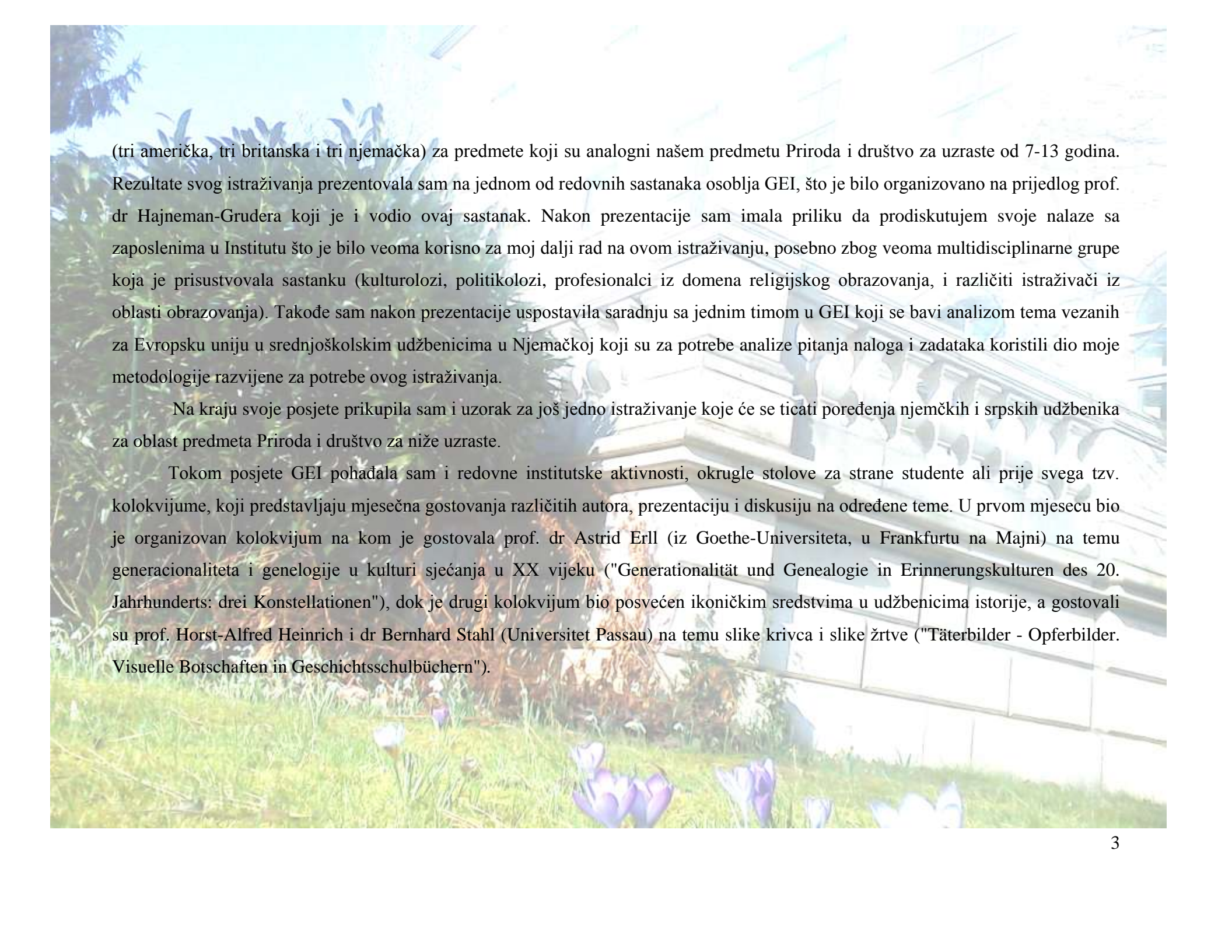

Obrazovni forum (ekspertski NVO sa sjedištem u Beogradu), u kome sam mlađi asistent ima tim koji se već dugi niz godina bavi istraživanjem udžbenika. Obrazovni forum uspostavio je saradnju sa GEI proteklih godina i prema njihovoj preporuci moja posjeta GEI je i prihvaćena. GEI je preveo i publikovao i „Vodič za dobar udžbenik“, autora Ivana Ivića, Ane Pešikan i Slobodanke Antić, a ovaj Vodič bio je i polazišna osnova za moje istraživanje udžbenika kako u ranijim radovima tako i u ovom zbog kog sam posjetila biblioteku GEI.

2. Tok studijske posjete

Dužina trajanja moje studijske posjete bila je dva mjeseca, u Braunšvajgu sam boravila od 19. februara do 14. aprila 2014. godine, s tim što sam dio posjete posvetila i posjeti Berlinu odnosno posjeti Staatsbibliothek zu Berlin (pet dana prije i pet dana poslije boravka u Braunšvajgu). Za vrijeme moje posjete GEI za mentora mi je bio određen prof. dr Georg Stöber sa kojim sam se ipak samo jednom susrela da porazgovaramo o mom radu jer je bio na bolovanju i zamijenio ga je prof. dr Andreas Heinemann-Grüder. Oni obojica rade na odjeljenju “Udžbenik i društvo” i veoma uspješno se bave mirovnim obrazovanjem i modelima revizije udžbenika.

Cilj moje posjete bio je da obavim istraživanje koje se bavi didaktičkim aspektima udžbenika, naime nacrt istraživanja podrazumijevao je analizu pitanja, naloga i zadataka u udžbenicima za društvene nauke za osnovnu školu. Moj rad se svodio na svakodnevni boravak u biblioteci GEI (u trajanju od 9-17.30h). Kako biblioteka GEI sadrži jako veliki broj udžbenika iz različitih krajeva svijeta najveći izazov na početku bio je suziti i formirati uzorak. To sam najprije i učinila, a zatim sam produbila svoj nacrt istraživanja koji sam zatim poslala profesorima, pomenutim autorima “Vodiča za dobar udžbenik”, i zatim sam na osnovu njihovih komentara prilagodila nacrt i započela prikupljanje podataka. Za vrijeme mog boravka obradila sam cjelokupan uzorak od 9 udžbenika

(tri američka, tri britanska i tri njemačka) za predmete koji su analogni našem predmetu Priroda i društvo za uzraste od 7-13 godina. Rezultate svog istraživanja prezentovala sam na jednom od redovnih sastanaka osoblja GEI, što je bilo organizovano na prijedlog prof. dr Hajneman-Grudera koji je i vodio ovaj sastanak. Nakon prezentacije sam imala priliku da prodiskutujem svoje nalaze sa zaposlenima u Institutu što je bilo veoma korisno za moj dalji rad na ovom istraživanju, posebno zbog veoma multidisciplinarnе grupe koja je prisustvovala sastanku (kulturolozi, politikolozi, profesionalci iz domena religijskog obrazovanja, i različiti istraživači iz oblasti obrazovanja). Takođe sam nakon prezentacije uspostavila saradnju sa jednim timom u GEI koji se bavi analizom tema vezanih za Evropsku uniju u srednjoškolskim udžbenicima u Njemačkoj koji su za potrebe analize pitanja naloga i zadataka koristili dio moje metodologije razvijene za potrebe ovog istraživanja.

Na kraju svoje posjete prikupila sam i uzorak za još jedno istraživanje koje će se ticati poređenja njemčkih i srpskih udžbenika za oblast predmeta Priroda i društvo za niže uzraste.

Tokom posjete GEI pohađala sam i redovne institutske aktivnosti, okrugle stolove za strane studente ali prije svega tzv. kolokvijume, koji predstavljaju mjesečna gostovanja različitih autora, prezentaciju i diskusiju na određene teme. U prvom mjesecu bio je organizovan kolokvijum na kom je gostovala prof. dr Astrid Erll (iz Goethe-Universiteta, u Frankfurtu na Majni) na temu generacionaliteta i genealogije u kulturi sjećanja u XX vijeku ("Generationalität und Genealogie in Erinnerungskulturen des 20. Jahrhunderts: drei Konstellationen"), dok je drugi kolokvijum bio posvećen ikoničkim sredstvima u udžbenicima istorije, a gostovali su prof. Horst-Alfred Heinrich i dr Bernhard Stahl (Universitet Passau) na temu slike krivca i slike žrtve ("Täterbilder - Opferbilder. Visuelle Botschaften in Geschichtsschulbüchern").

3. Rezultati studijske posjete

Što se rezultata moje posjete tiče vjerujem da su u nekoliko domena, naime odnose se na moj rad, zatim na moj lični razvoj, a onda i na saradnju GEI sa našim istraživačima u Beogradu. Najprije, kao što sam već pomenula istraživanje koje sam planirala da sprovedem u GEI sprovela sam i sada radim na objavljivanju svojih nalaza sa timom profesora iz Obrazovnog foruma. Prikupila sam i uzorak za sljedeće istraživanje i namjeravam da počnem raditi na njemu početkom jeseni. Prezentacija mog rada i saradnja sa mentorom bili su veoma uspješni i mislim da se time utvrdila veza našeg tima istraživača koji se bave udžbenicima i da će se u skladu sa tim i nastaviti, posebno zato što GEI ima sve više zahtjeva za analizama didaktičkih aspekata udžbenika u kojima mi imamo značajno iskustvo.

U samom Institutu boravio je i veliki broj stranih studenata, uglavnom doktoranada sa kojima sam imala veoma dobru saradnju i svakodnevne veoma produktivne diskusije vezane za oblasti kojima se bavimo. Veoma značajno je bilo razmijenjivanje iskustava o radu na udžbenicima, ali i o načinima studiranja i razvoja akademske karijere u različitim obrazovnim kontekstima. Naravno, svakodnevno druženje sa ljudima iz različitih kultura bilo je veoma značajno i za unaprijeđivanje mog poznavanja stranih jezika ali i za lični razvoj. Većinu vikenda provodili smo u turističkim aktivnostima u nekim od njemčkih gradova (u Berlinu, Drezdenu, Lajpcigu i Hamburgu) što je takođe učinilo ovu posjetu zanimljivijom i sadržajnijom.

* Fotografije korišćene kao pozadina teksta zabilježene su u dvorištu i prostorijama biblioteke GEI.